

رویداد سرود و جایزه هنری «روایت سرباز» دی‌ماه در تالار وحدت برگزار می‌شود.

محمدهادی خاکی، دبیر جایزه هنری «روایت سرباز» با اعلام برگزاری این رویداد هنری گفت: تعدادی از گروه‌های سرود منتخب از سراسر کشور که برای سردار دل‌ها هم‌نوایی و هم‌خوانی کرده‌اند در آیین دومین جایزه هنری بنیاد رودکی حضور خواهند داشت. این رویداد هنری دهم‌دی‌ودرآستانه

تالار وحدت میزبان سرودهای حاج قاسم

علی مغازه‌ای، پژوهشگر موسیقی در گفت‌وگو با «جام‌جم»:

موسیقی نواحی عامه‌پسند شده است

مسائل ملی در حوزه موسیقی نواحی یکی از رهنمای اصلی گشایش مشکلات اجراکننده‌های موسیقی این حوزه است. منتهی با وجود راهکارهایی که طی سالیان از طرف پژوهشگران و حتی برخی از خود هنرمندان نواحی ارائه شده، حمایت از هنرمندان موسیقی نواحی و مقامی هیچ‌گاه آن گونه‌که باید انجام نگرفته و همیشه در حد مسکن‌های مقطعی بوده است. در

بیشتر اوقات حمایت از هنرمندان موسیقی نواحی تنها برای پر کردن رزومه مدیران بوده، کما این‌که برگزاری جشنواره‌هایی در این حوزه نیز عایدی چندانی برای اجراکنندگان موسیقی نواحی ندارد. اگرچه در آن بازه زمانی، نصیب همه نیز نمی‌شود. علی‌مغازه‌ای پژوهشگر موسیقی نواحی ایران از جمله افرادی بوده که همیشه نسبت به مسائل موسیقی اقوام ایران موضعگیری کرده و در تلاش بوده با ارائه راهکار، مسیر فعالیت اجراکنندگان موسیقی نواحی تا حدی هموار شود اما به نظر می‌آید که او نیز مانند بسیاری از منتقدان موسیقی تا حدی از بهبود وضعیت فعلی دست شسته باشد. با این حال برای بررسی مسائل و مشکلات حوزه موسیقی نواحی که همچنان پابرجا هستند، تصمیم گرفتیم گپ و گفتی با علی مغازه‌ای داشته باشیم.

[۱] طی سال‌های گذشته هموار راهکارهایی برای حمایت از هنرمندان موسیقی نواحی مطرح شده است. شما حمایت‌های انجام شده را به چه صورت می‌بینید؟

بحث‌هاومسانی‌که درباره موسیقی اقوام ونواحی ایران مطرح می‌شود، همواره مورد پرسش و پاسخ‌گویی‌های مختلفی قرار گرفته، ولی به نظر می‌رسد به‌رغم تمامی ادعاهایی که به‌خصوص در این یکی دو سال اخیر حمایت از موسیقی نواحی شنیدیم، همه چیز در حد همان حرف تمام می‌شود وگویا گوش شنوایی هم وجود ندارد. تصمیم‌گیری‌های اخیر هم نشان می‌دهد گویا تئلی از موسیقی نواحی براساس شیوه حمایت‌گرانه از حوزه فرهنگ و هنر نیست، تنها ادعاهایی مطرح شده بود و آن ادعاها باید در شکل ویرتینی دست‌کم برای کسانی که لازم می‌دانند به نمایش درآید. اخیرا شاهد بودیم جشنواره موسیقی نواحی که ۱۴ دوره گذشته خوب یا بد در کرمان برگزار می‌شد به شکل خیلی ضرتبی و دفعتی تصمیم بر این شده تا به شهر دیگری منتقل شود. البته دوستان از جمله انجمن موسیقی، توضیحاتی را درباره این امر داده بودند. ولی خب همیشه دیده‌ایم که این دوستان در پاسخ هر نقدی که

به آنها وارد شده، گویا می‌خواهند به نحوی پاسخ دهند که انگار عده‌ای مغرض خدمات آنها را نادیده گرفته و مدام دنبال ایرادگرفتن هستند، هرچند گویا کسانی هم که نقدی وارد می‌دانند، قبول کرده‌اند آدم‌هایی هستند که صرفا ایراد می‌گیرند. ما بارها مسائلی را مطرح کردیم ولی هیچ تاثیر عینی‌ای ندیدیم، حتی یک بار هیچ مدیری از هیچ منتقدی پرسش یا درخواستی نکرده و جلسه‌ای برگزار نکرده تا بررسی کند این مشکلات را چگونه می‌توان حل کرد؟ موسیقی اقوام و نواحی ایران، ویرتینی برای پرکردن رزومه مدیران شده و با برگزاری جلسات، نشست‌ها و جشنواره‌هایی همچون فجر و نواحی، سعی در پرکردن رزومه‌های خود دارند.

[۲] وضعیت مالی هنرمندان موسیقی نواحی به چه صورت است؟ منبع درآمد آنها از چه راه‌هایی است؟

موسیقی نواحی ساختاری مانند موسیقی کلاسیک ندارد؛ زیرا هنرمندان موسیقی کلاسیک از راه تدریس، اجرا، سازسازی و تورهای خارجی و داخلی کسب درآمد می‌کنند. اجراگران موسیقی مقامی و نواحی ایران، طبیفی هستند. یک الگوی ثابت ندارند و مشاغل زیادی در این دسته از هنرمندان به چشم می‌خورد؛ از جمله این‌که تعدادی کشاورزی می‌کنند، تعدادی دامداری، تعدادی کارگری، برخی بیکار هستند، حتی گاهی به خاطر مشکلات بیکاری و فقر خانواده‌های آنها از هم فرومی‌پاشد. برخی از آنان راننده ماشین هستند و حتی بابری را هم در بین آنها شاهد بوده و هستیم.

سومین سالگرد شهادت حاج قاسم سلیمانی در تالار وحدت برگزار می‌شود.

دبیر رویداد هنری روایت سرباز با اشاره به دریافت آثار قابل‌توجهی از گروه‌های سرود گفت: باتوجه به فعالیت‌های خودجوش گروه‌های سرود، آثار قابل‌توجهی اثر به دست ما رسیده است. این گروه‌ها تا روزگشته ۲۸ آذر مهلت داشتند تا آثارشان را به این رویداد هنری ارسال کنند که با

بررسی این آثار به‌زودی گروه‌های شناسایی‌شده و منتخب را معرفی خواهیم کرد. جایزه هنری روایت سرباز با همکاری بنیاد مکتب شهید حاج قاسم سلیمانی و بنیاد رودکی برگزار می‌شود. علاقه‌مندان برای کسب اطلاعات بیشتر از این رویداد می‌توانند به تارنمای مکتب حاج‌قاسم به نشانی soleimani.ir مراجعه نمایند یا با دبیرخانه رویداد هنری با شماره ۶۶۷۳۱۱۱۳-۰۲۱ در ارتباط باشند.

مکت

موسیقی نواحی در زیست امروزی اجتماع

فکر می‌کنیم موسیقی نواحی کارکرد و نقش خودش را در زیست امروزی اجتماع از دست داده است. از سرنگرانی مایل هشتمین برخی ازاین آثار ضبط‌شودوبرخی از آنها در معرض دید هنرمندان مختلف قرار بگیرد. کارکرد این هنر به دلیل تغییرات سبک زندگی یا از بین‌رفته یا در حال از بین رفتن است. این اتفاق هم فقط مربوط به کشور ما نیست. مثلا موسیقی سرخیوستی یا موسیقی آفریقایی هم منسوخ یا در حال از بین رفتن هستند و الآن فقط یک کپی ضعیف و کم‌رنگ از آنها وجود دارد. متأسفانه این آفت در موسیقی بسیاری از مناطق کشورمان مشاهده می‌شود. مثلا هنرمندان با پوشیدن لباس محلی قدیمی روی استیج می‌روند ولی ترکیب سازبندی آنها مطابق با موسیقی سنتی دستگاهی شده‌است. حتی سازهای غیرمرتبط با آن فرهنگ وارد این حوزه‌ها شده‌است ولی متأسفانه اسم آن را هنوز موسیقی اقوام می‌گذارند. در واقع این یک بازسازی از آن موسیقی است. بعضی‌ها از جمله مدیران دولتی و کسانی که دنبال‌کننده جشنواره‌های دولتی هستند، اعتقاد دارند همین هم غنیمت است. به نظرم این یک آفت است چون به معنای پذیرش ناتوانی و از میان رفتن تمامی ارزش‌هاست. حالا این ارزش‌ها خوانده‌خواه به خاطر تغییر زمانه عوض خواهد شد. ما مثل تمام کارهایمان در ایران، این کار را هم دیر شروع کردیم.

مانند جنگ‌های قدیمی است که یک سری افراد را دعوت می‌کنند که با خانواده و دوستان خود به سالن‌ها می‌روند، البته اصولا سالن‌ها معمولا خالی است. به همین دلیل بلیت‌فروشی خاصی نمی‌تواند برای این حوزه اتفاق بیفتد. برگزاری کنسرت موسیقی نواحی باید با حمایت انجام‌شود؛ به این صورت که یا دولت دست از تصدی‌گری بردارد و از بخش خصوصی با بازداشتن دست‌شان برای برنامه‌ریزی بهتر دعوت شود اما مشکل اینجاست که وقتی می‌گوییم دست بخش خصوصی را باز بگذارند، مدیران از رفتار مردم در سالن‌ها می‌ترسند. البته هیچ اتفاقی قرار نیست بیفتد، زیرا این هنرمندان بیشترشان شناخته‌شده هستند.

[۳] برگزاری کنسرت در خارج از کشور چطور؟ آیا هنرمندان این بخش امکان برگزاری کنسرت در خارج از کشور و در فستیوال‌های بین‌المللی را دارند؟
کنسرت در خارج از کشور مقدور نیست؛ به دلیل این‌که بسیاری از هنرمندان شاخص‌که البته خیلی‌تعدادشان محدود شده به خاطر گهولت سن دروهای خاصی مصرف می‌کنند که امکان انتقال‌شان به کشورهای دیگر واقعا سخت می‌شود.

[۴] از موسیقی نواحی اصیل چه باقی مانده است؟
دراجرایا پرمخاطب‌فرم موسیقی نواحی ایران عوز شده و به شکل موسیقی پاپ تمایل پیدا کرده بین موسیقی اصیل خود و موسیقی مردم‌پسند باقی مانده است. این امر باعث شده که جوانانی که روی صحنه می‌روند هرچند که لباس محلی پوشیده‌اند و شعر منطقه خودشان را می‌خوانند ولی آنچه اجرا می‌کنند، ساختارش موسیقی عامه‌پسنداست.

هنرمندان زندگی خود را بیشتر با آموزش می‌چرخانند اما به تبع بحران‌های اقتصادی و کاهش ارزش پول ملی، خانواده‌ها از سبب هزینه‌کردشان در آموزش موسیقی کاستند و در نتیجه شاگردان این مدرسان موسیقی به‌شدت کاهش پیدا کرده، منبع درآمد اصلی این افراد متزلزل است. چراکه در حال حاضر

کنسرت به هر شکلی هم که باشد، ماه‌ها است برگزار نمی‌شود و اگر هم بشود، درآمد چندانی ندارد. انتشار اثر هم که اصولا با شیوه‌های جدیدی که آمده و رعایت نشدن قانون کپی‌رایت منتهی است. به همین دلیل می‌توانیم هنرمندان موسیقی را هر روز آسیب‌پذیرتر از دیروز ارزیابی کنیم.

[۵] اوضاع جذب مخاطب در موسیقی نواحی چطور است. آیا این ژانر از موسیقی، مخاطب حرفه‌ای دارد و می‌تواند از راه بلیت‌فروشی در کنسرت‌ها به حیات خود ادامه دهد؟

مخاطب موسیقی اقوام ایرانی معمولا در منطقه خودش مخاطب عام دارد و در دیگر مناطق با مخاطب غیر بومی مخاطبان آن بسیار محدود است ولی این مخاطبان هم به عنوان بازوی تامین منابع مالی برای این هنرمندان محسوب نمی‌شوند؛ زیرا باتوجه به جشنواره‌هایی که دولت برگزار کرده، تجربه و سابقه نشان داده است که این موسیقی مخاطب حرفه‌ای ندارد. اجرای موسیقی نواحی برای این مخاطبان بیشتر مثل یک برنامه تفریحی و تفننی

نیست یا سند ثابت کنند و حداقل شریف و صادقانه مقابل منتقدان بایستند.

[۶] گفته می‌شود طی دوران کرونا هنرمندان موسیقی سنتی حتی بیشتر از هنرمندان موسیقی نواحی آسیب دیدند. نظر شما چیست؟

بله موسیقی کلاسیک هم این مشکلات را دارد! زیرا موسیقی کلاسیک ایرانی بیشتر وابسته به آموزش است و طیف وسیعی از این

می‌شود دارای دو قسمت است که قسمت اول شامل کنسرتو ویولن اثر فابیل سای، آهنگساز مشهور کشور ترکیه خواهد بود. به گفته علی رهبری «هزار و یک شب» نام این کنسرتو ویولن است که کاملا به سبک شرقی آهنگسازی شده است. سولوی ویولن این اثر را نوازنده مشهور آذربایجان، الوین کانی یف خواهد نواخت. همچنین کنسرت دوم، روز شنبه هشتم بهمن ماه برگزار می‌شود که آن هم دارای دو بخش است. قسمت اول کنسرت مربوط به اجرای قطعه «تخت جمشید» از طالب خان شهیدی از آهنگسازان خوشنام بین‌المللی اهل تاجیکستان است. و در قسمت دوم، سمفونی مانفرد اثر چایکوفسکی اجرا خواهد شد.

علی رهبری که به عنوان رهبر میهمان دائم ارکستر اپرای مارینسکی انتخاب شده، این اجرا را به همراه ۴۰۰ نوازنده این ارکستر اجرا خواهد کرد.

اجرای «هزار و یک شب» در سن پترزبورگ

علی رهبری رهبر ارکستر و آهنگساز ایرانی با دوبروزه موسیقایی «هزار و یک شب» و «تخت جمشید» کنسرت‌هایی را در شهر سن پترزبورگ روسیه برگزار می‌کند.

کنسرت اول که در روز جمعه سی‌ام دی ماه برگزار می‌شود دارای دو قسمت است که قسمت اول شامل کنسرتو ویولن اثر فابیل سای، آهنگساز مشهور کشور ترکیه خواهد بود. به گفته علی رهبری «هزار و یک شب» نام این کنسرتو ویولن است که کاملا به سبک شرقی آهنگسازی شده است. سولوی ویولن این اثر را نوازنده مشهور آذربایجان، الوین کانی یف خواهد نواخت. همچنین کنسرت دوم، روز شنبه هشتم بهمن ماه برگزار می‌شود که آن هم دارای دو بخش است. قسمت اول کنسرت مربوط به اجرای قطعه «تخت جمشید» از طالب خان شهیدی از آهنگسازان خوشنام بین‌المللی اهل تاجیکستان است. و در قسمت دوم، سمفونی مانفرد اثر چایکوفسکی اجرا خواهد شد.

علی رهبری که به عنوان رهبر میهمان دائم ارکستر اپرای مارینسکی انتخاب شده، این اجرا را به همراه ۴۰۰ نوازنده این ارکستر اجرا خواهد کرد.

دختر پاییزی را در روزهای آخر پاییز بشنوید

محمدرضا آذری آهنگساز و پیانیست کشورمان، که چندی پیش با شرکت در مسابقه جهانی Hollywood music awards ۲۰۲۲ با آهنگ «نیل» نامش در میان ۱۰۰ آهنگساز برتر دنیا در بخش موسیقی بی‌کلام قرار گرفت،

تازه‌ترین اثر خود را با نام «دختر پاییزی» در آستانه شب یلدا منتشر کرد. این اثر هم در ژانر موسیقی بی‌کلام تولید شده است. در این قطعه محمدرضا آذری پیانو، فیروز ویسانلو گیتار، بابک ریاحی‌پور گیتارباس؛ امیرحسین محمودی ویولن؛ هادی جداری فلوت و ساکسوفون و پیمان لطیفی

درامز نواخته است. محمد هاشمی پُذ و امید اصغری صدابرداری، میکس و مسترینگ را برعهده داشته‌اند. محمدرضا آذری که اولین آهنگ خود را در سال ۸۳ با نام «صدای تو» ساخت با تاسیس ارکستر پادراماد همارا ۶۰ نوازنده با اجرای موسیقی بی‌کلام می‌پردازد.

اینجا کلیک کنید

موسیقی MUSIC

سه‌شنبه ۲۹ آذر ۱۴۰۱
شماره ۶۳۸۶

هنگام رفتن به میدان فرارسیده

پاسر یگانه گروه فرهنگ و هنر

تعطیلی رویدادهای موسیقی در کشورمان به مرز پنج ماهگی رسیده است. اتفاقی که شاید در تاریخ دو دهه گذشته کشورمان بی‌سابقه یا حداقل کم‌سابقه باشد. از اوایل آبان بود که مسئولان وزارت ارشاد اعلام کردند هیچ مانعی برای ازسرگیری کنسرت‌های موسیقی وجود ندارد. آنها اعلام کردند آماده‌صدر مجوز اجراها هستند. اهالی موسیقی اما هیچ‌کدام با پیش نگذاشتند تا تعطیلی کنسرت‌ها همچنان ادامه داشته باشد. وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی هم در هفته‌های گذشته، بارها بر لزوم ازسرگیری کنسرت‌های موسیقی تأکید داشته و نتیجه اما همچنان تعطیلی است. فارغ از این‌که دیدگاه‌ها و نظریات اجتماعی اهالی موسیقی درباره اتفاقات اخیر چیست، باید ببینیم مسئولان وزارت ارشاد چه برنامه‌ای برای ازسرگیری کنسرت‌ها دارند؟ به هر روی برخی از اهالی موسیقی تصمیم گرفته‌اند اجرابی در این روزها نداشته باشند. برخی دیگر هم آماده ورود به صحنه هستند. برخی هم در برزخ مانده‌اند؛ آنها دوست دارند روی صحنه بیایند اما اگر به صحنه ورود کنند، مورد هجمه قرار می‌گیرند. تکلیف گروهی که نمی‌خواهد اجرابی داشته باشد، روشن است. گروه برخی‌ها هم فعلا تکلیف‌شان مشخص نیست اما کسانی که آماده روی صحنه آمدن هستند، چرا کنسرت برگزار نمی‌کنند؟

گروه‌هایی در ژانر موسیقی ایرانی، موسیقی نواحی، موسیقی کلاسیک و موسیقی تلفیقی هستند که آماده برگزاری کنسرت‌های شان هستند اما آیا مسئولان وزارت ارشاد از خود پرسیده‌اند چرا این گروه‌ها پیش نمی‌گذارند؟

واقعیت این‌ست که این گروه‌ها در حال حاضر در حالت عادی امکان برگزاری کنسرت ندارند. هزینه‌ها به‌شدت بالاست. اجاره سالن‌ها بسیار گران است. دستمزد زیاد شده و هزاران هزینه دیگر وجود دارد که برگزاری کنسرت را برای این گروه‌ها به رویا تبدیل کرده است. در چنین وضعیتی مسئولان وزارت ارشاد، هنرمندان را به برگزاری کنسرت دعوت می‌کنند. آخر با کدام سرمایه؟ با کدام پشتوانه؟ با کدام حمایت؟ آیا مسئولان وزارت ارشاد، معاونت هنری و دفتر موسیقی تاکنون بسته حمایتی برای این هنرمندان و گروه‌های‌شان ارائه کرده‌اند؟ به‌راستی چرا در ارگانی به وسعت وزارت ارشاد و زیرمجموعه‌هایش، برنامه‌ای مدون برای این روزهای حساس وجود ندارد. امروز اهالی موسیقی به حمایت ویژه در قالب برنامه‌ای دقیق و حرفه‌ای نیاز دارد تا کنسرت‌ها آرام آرام رونق بگیرد.

اگر تمام حمایت وزارت ارشاد از کنسرت‌های موسیقی به‌صورت مجوز خلاصه می‌شود، باید بگوییم که حالا حالا کنسرت‌ها تعطیل خواهند ماند. مسئولانی که سال‌هاست دروزارت ارشاد مشغول کارند، گویا در این اوضاع حساس برنامه‌ای ندارند که اگر داشتند در سال‌های گذشته آن را عملی می‌کردند.

حاصل این بی‌برنامگی، چیزی جزکرد و حوزه موسیقی نیست، اهالی موسیقی اکنون پنج ماه است که درآمدی از اجراهای صحنه‌ای نداشته‌اند. بسیاری از آنها به‌شدت تحت فشار تورم و مشکلات مالی هستند. از سوی دیگر جامعه هم به برگزاری کنسرت نیاز دارد. بر کسی پوشیده نیست که یکی از معدود راه‌های نشاط اجتماعی، همین برگزاری کنسرت‌هاست که آن هم پنج ماه از تعطیلی‌اش می‌گذرد. در این میان شاید فقط وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی به اهمیت این موضوع پی برده که در سخنان اخیرش روی برگزاری کنسرت‌ها و ازسرگیری این رویدادها در سطح کشور تأکید دارد. با این حال و با وجود تاکیدهات او، هنوز شاهد هیچ اقدام عملی در این عرصه نیستیم. زمان نشستن و دست‌روی دست گذاشتن تمام‌شده و هنگام رفتن به میدان فرارسیده است.

یادی از صبا که عاشق چارلی بود

ابوالحسن مینا از مهمترین و تاثیرگذارترین چهره‌های موسیقی ایران است. او عاشق چارلی چاپلین بود و از دیدن فیلم دزد دوچرخه لذت می‌برد و اگر فرصتی داشت، شطرنج بازی می‌کرد و در این بازی هم تبحر داشت. صبا در ۵۴ سالگی درگذشت. روایت است که شبی که صبا می‌میرد، زیر لب شعر نیما را زمزمه می‌کرد: به کجای این شب تیره بیا ویزم قیای زنده خود را...

همسر صبا روایت می‌کند که؛ یکی از روزها، صبا مرد فقیری را به خانه آورد، او را به حمام برد، لباسش را عوض کرد. آن مرد نی لبک می‌نواخت. صبا آن مرد را تعلیم داد و او را به رادیو برد و حقوق برایش در نظر گرفت. شاگردان ابوالحسن صبا او را در درس انسان‌سازی استاد می‌دانند و از او خاطرات بسیار شیرینی به یاد دارند. امروز ۲۹ آذر، ساروز درگذشت ابوالحسن صبا است.

